

LAB 2030 #5

Weg met de
traditionele dagbesteding
(editie II)

Beste Lab 2030'er,

Deze reisgids is bedoeld om **meer informatie** te geven over 'Lab 2030 #5 weg met traditionele dagbesteding'. We beginnen alweer aan de vijfde editie.

Voor ons als VGN is dit programma ook één groot experiment. Het eerste Lab 2030 was in 2021. We ontwikkelden het programma stap voor stap door.

We zijn stiekem best trots op wat er nu staat. Samen met medewerkers uit verschillende lagen van verschillende organisaties en mensen met beperkingen en hun netwerken aan de slag voor positieve impact.

Lees wat het vorige '[Lab 2030 #4 Weg met de traditionele dagbesteding](#)' zoal opleverde. We hopen van harte dat je mee gaat op onze gezamenlijke zoektocht, zodat je nog meer het verschil kan maken voor de mensen die jij ondersteunt met je organisatie en locatie(s).

Hopelijk tot snel!

Het VGN-team

Mei 2024

Lab 2030 #4 festival

Waarom een Lab 2030?

Visie 2030 als uitgangspunt

In samenwerking met een groot aantal VGN-leden, mensen met een beperking, de netwerken om hen heen, professionals en maatschappelijke partners, ontwikkelde de [VGN Visie 2030](#). Het hart, de droom, van die visie is dat Nederland in 2030 een samenleving heeft waarin **gewoon meedoen** centraal staat.

We vertellen de visie 2030 graag aan de hand van persoonlijke verhalen

Het verhaal van Aïsha.

In de video laten we zien hoe deze visie vorm kan krijgen in het leven van een vrouw met een meervoudige beperking.

Het verhaal van Jeroen.

In de video laten we zien hoe deze visie vorm kan krijgen in het leven van een man met een lichtverstandelijke beperking.

Het verhaal van Luuk.

In de video laten we zien hoe deze visie vorm kan krijgen in het leven van een begeleider van iemand met een beperking.

Werk

Voor het thema werk betekent dit dat we in 2030 in een wereld leven waarin iedereen kan **participeren**, ongeacht of iemand wel of geen beperking heeft. Mensen met een beperking zijn collega's en medewerkers, net als ieder ander. Voor wie een passende (betaalde) baan bij een regulier bedrijf, een sociale onderneming of een (maatschappelijke) organisatie een stap te ver is, zijn er betekenisvolle activiteiten in verbinding met de samenleving.

Activiteiten in verbinding met de samenleving

Hoewel we **trots** mogen zijn op de ontwikkeling die dagbesteding heeft doorgemaakt de afgelopen decennia, zien we ook een **andere ontwikkeling**. Te veel mensen met een intensieve zorg- en/of begeleidingsvraag zijn onzichtbaar in onze maatschappij. Aan hen wordt te weinig gevraagd welk werk of welke activiteiten zij willen doen. Zij worden hierbij te weinig uitgedaagd, terwijl de praktijk leert dat ze veel waarde toevoegen aan de maatschappij. Denk aan (mini)taken voor ondernemers, waardoor ze klanten blij maken. Of aan presentaties op scholen waarin kinderen leren over en spelen met mensen met een beperkingen.

Zorgorganisaties, en mogelijk ook de jouwe, zijn **zoekende** hoe ze voor deze groep vernieuwende werkzaamheden en activiteiten organiseren. Werkzaamheden en activiteiten gericht op gezien worden en meedoen in de samenleving, op ontwikkeling (hoe klein de stapjes ook zijn) en meer gebruik makend van technologie. Kortom: volledig in lijn met **Visie 2030** en ook passend bij **kanslijn 1** 'Elke cliënt een betekenisvolle daginvulling passend bij de wensen, talenten en vermogens', en ook kanslijn 5 'Bij elke cliënt een (eigen) netwerk stimuleren en faciliteren om een rol te spelen in de zorg en ondersteuning' van het landelijk akkoord transitie toekomstbestendige gehandicaptenzorg.

Samen maken we het verschil

Op die manier zijn mensen met een intensieve zorg- en/of begeleidingsvraag meer van betekenis voor anderen en anderen voor hen. Er treedt een **wisselwerking** op. Zij kunnen meer meedoen in de maatschappij, wat bijdraagt aan een betekenisvol leven. Dit is geen gemakkelijke uitdaging. Maar het kan wel! Zo zagen we ook weer tijdens het Lab #4. Met Lab #5 gaan we door op de ingezette weg. Ook nu vanuit het motto 'groot denken, klein doen' maken we het verschil en werken we verder aan de maatschappelijke beweging.

Samen gaan we aan de slag. Je start initiatieven op, experimenteert en leert van ervaringen onderweg.

Groot
denken,
klein doen

Lab 2030 als middel voor realisatie visie

Met Visie 2030 hebben we als vereniging (het VGN-bureau en ruim 180 leden) een stip op de horizon gezet. We weten waar we heen willen. Maar de Visie 2030 biedt geen één-op-één oplossingen. Het is een andere manier van kijken, van denken en van doen.

We willen als vereniging samen met de betrokkenen en maatschappelijke partners aan de slag om de **nieuwe oplossingen** te ontwikkelen. En de **mindset** om deze te gebruiken. Kijkend over de grenzen van zorgdomeinen, leefdomeinen en organisaties heen, en aansluitend bij de specifieke context. Met lef en liefde.

Met het Lab 2030 hebben we een **nieuw 'instrument'** waarmee we laten zien dat de Visie 2030 niet alleen een abstracte droom is, maar **écht realiteit** kan worden.

Wat willen we bereiken?

Het Lab 2030 heeft drie doelstellingen

- 1** Bedenk, test en verbeter vernieuwende vormen van betekenisvol werk en/of betekenisvolle activiteiten voor mensen met een intensieve beperking/zorgvraag in verbinding met de buurt/directe omgeving. Hierdoor ervaren de betrokken mensen met een beperking een positieve verandering gedurende hun dag.
- 2** Je bent onderdeel van een brede beweging binnen en buiten de gehandicaptenzorg om het thema betekenisvol werk/ activiteiten verder aan te jagen en te ontwikkelen.
- 3** Het Lab is leuk en geeft energie :)

Wat is een oplossingslab?

- Een plek buiten de waan van de dag
- Vol inspiratie van binnen en buiten de sector
- Tijd en ruimte van bestuur/management voor professionals om eigen experimenten op te zetten
- Actie- en ontwerpgericht; groot denken, in kleine stappen experimenteren, leren en aanpassen
- Coaching gedurende het hele traject
- Gelijkgestemden buiten jouw organisatie ontmoeten en van elkaar leren
- Met deze gelijkgestemden een netwerk van vernieuwers vormen.

Innovatief

Lab 2030 is een **innovatieve werkwijze**. Het VGN-bureau pakt een enthousiasmerende rol om professionals bij elkaar te brengen en in de actiestand te zetten. Het uitgangspunt is minder kletsen en stukken schrijven en meer doen door te proberen, fouten maken en daarvan te leren.

De oplossingen betreffen geen grote organisatieverandertrajecten, maar kleine stappen en veranderingen die echt het verschil maken voor de mensen van een specifieke locatie.

Proberen,
fouten maken
en leren

Hoe gaan we het doen?

Mensgericht ontwerp staat centraal

Bij Lab 2030 passen we *Design thinking* toe. Dit is een **creatieve probleem-oplossingsmethode** die wordt gebruikt om innovatieve oplossingen te vinden voor complexe problemen. In dit geval voor het (door)ontwikkelen van activiteiten voor en met mensen met een intensieve zorgvraag.

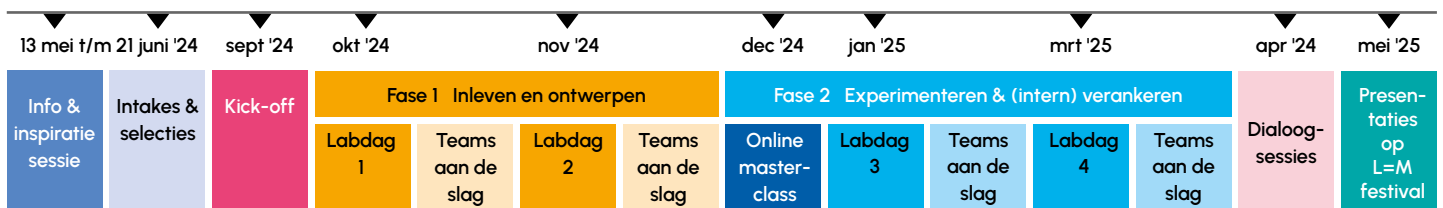
Deze aanpak is geschikt om tot creatieve, maar ook realiseerbare plannen te komen. Design thinking stelt de mens centraal en vertrekt vanuit behoeften en motivatie. Het spoort ook aan tot out of the box denken. Het motto is groot denken, klein doen. Dit is ook een principe uit de Visie 2030.

Coaching

Ieder team wordt gekoppeld aan een **coach van de VGN**. Deze coach helpt het team bij het toepassen van de lessen uit de labs in de praktijk. Daarnaast kan de coach de teams wellicht verbinden aan andere organisaties uit het VGN-netwerk. De teams en de coaches hebben tussen de labdagen door digitaal contact om de voortgang te bespreken. Dit proces wordt gezamenlijk vormgegeven

Opbouw

Het Lab 2030 bestaat uit vijf inspiratiedagen (kick-off en vier 'labdagen') en een online masterclass. De trainingsdagen zijn in het VGN-kantoor aan de Oudlaan in Utrecht. Deze dagen duren van 10:00 t/m 16:00 uur. De definitieve data maken we uiterlijk 21 juni bekend.

Informatie & inspiratiesessie

Info & inspiratie sessie

Ook Lab #5 begint met een online inspiratie- & informatiebijeenkomst. **Op maandag 13 mei van 11.00 tot 12.00 uur.** Tijdens deze bijeenkomst staat een aantal goede voorbeelden centraal. We nemen je mee terug naar Lab #4 en deelnemers uit dit lab delen ervaringen. Ook is er ruimte om je eventuele vragen te stellen over het traject en deelname.

Intakes & selecties

Intakes & selectiemoment

Vervolgens kun je met een team **inschrijven** voor het Lab 2030 traject. Op pagina 13 en 14 vind je meer informatie over deelnemen en voorwaarden om mee te doen. **Aanmelden kan tot en met 31 mei.** Na 31 mei en tot en met 28 juni vinden er **intakegesprekken** plaats. Dit zijn informele gesprekken waarin we nieuwsgierig zijn hoe jullie team eruit ziet en op welke wijze jullie de gestelde voorwaarden invullen! Zie voor meer informatie over deze voorwaarden pagina 13 en 14. In de week van 1 juli maken we bekend wie daadwerkelijk toegelaten zijn.

Fase 1: Inleven & ontwerpen

Kick-off

Kick-off

Tijdens de kick-off nemen we je mee in het **grotere plaatje**. We presenteren de uitdagingen die we zien in de huidige stand van de gehandicaptenzorg. Een situatie die op onderdelen niet langer houdbaar is. En we schetsen het lonkend perspectief dat we zien vanuit de Visie 2030. Verder maken we tijd voor ontmoeting. We zijn nieuwsgierig naar **jouw motivatie** en interne vuur.

Labdag 1

Labdag 1 & 2:

De eerste fase staat in het teken van **inleven en ontwerpen**. Deze trainingsdagen, oftewel '**labdagen**', gaan ten eerste over het inleven in de specifieke behoeften, emoties en uitdagingen zijn van de 'gebruiker'. We realiseren ons dat dit niet makkelijk is voor deze doelgroep. Toch gaat het lukken en levert het waardevolle informatie op. Hierna weet je wat de belangrijkste behoefte is waar jouw team activiteiten voor gaat verzinnen. Eerst zoveel mogelijk ideeën bedenken, om deze vervolgens te prioriteren. Uiteindelijk ontwerp je voor de meest kansrijke ideeën 'protoypes'; een hele kleine stap van een activiteit die je gaat testen en verbeteren. Dit zijn intensieve dagen waarin je moe en voldaan naar huis gaat.

Labdag 2

Teams aan de slag

Aan de slag tussen labdagen door

Tijdens de labdagen 'ontwerpen' en 'ontwikkelen' jullie plannen voor activiteiten. Hierin doen jullie aannames over wat deze activiteiten of onderdelen daarvan betekenen voor de betrokkenen, zoals de mensen

Teams
aan de
slag

die jullie ondersteunen, hun familie en naasten en/of de mensen waar jullie activiteiten met opzetten (bv. mensen op scholen of ondernemers).

Tussen de labdagen door zitten jullie **niet stil**, maar halen jullie feedback op bij deze betrokkenen, werken jullie acties uit en/of testen jullie (onderdelen) van activiteiten in de praktijk.

Fase 2 Experimenteren & (intern) verankeren

Online
master-
class

Online masterclass

Met deze online masterclass trappen we de tweede fase van het traject af. In deze masterclass staat **community building** centraal. Dit is een praktische theorie in lijn met Visie 2030 die je anders laat denken en nieuwe mogelijkheden en kansen laat zien. Wat veel mensen niet weten, is dat deze theorie ook goed te gebruiken is bij de ontwikkeling van activiteiten en/of werk.

Labdag
3

Labdag 3 & 4

De tweede fase is gericht op het daadwerkelijke **doen**. Je gaat met jouw team experimenteren met het prototype. Een nieuw bedachte of al bestaande ontwikkelde activiteit testen in de praktijk. Bij het testen halen jullie feedback op van de betrokkenen. Om die feedback vervolgens te verwerken. Met als doel om de activiteiten zo goed mogelijk te laten aansluiten op de gebruikers: mensen met een beperking en de partij waarmee een activiteit ondernomen wordt (denk aan werkgevers, ondernemers, scholen of buurthuizen).

Labdag
4

Tegelijkertijd is deze fase gericht op het intern verankeren van het Lab 2030 project. Om ervoor te zorgen dat het geen losstaand project is, maar aansluit op de interne beweging rond de vernieuwing van activiteiten en/of werk.

Teams
aan de
slag

Aan de slag tussen labdagen door

Tijdens de labdagen 'ontwerpen' en 'ontwikkelen' jullie plannen voor activiteiten. Hierin doen jullie aannames over wat deze activiteiten of onderdelen daarvan betekenen voor de betrokkenen, zoals de mensen die jullie ondersteunen, hun familie en naasten en/of de mensen waar jullie activiteiten met opzetten (bijvoorbeeld mensen op scholen of ondernemers). **Tussen de labdagen** door zitten jullie **niet stil**, maar halen jullie feedback op bij deze betrokkenen, werken jullie acties uit en/of testen jullie (onderdelen) van activiteiten in de praktijk.

Dialogo-
sessies

Dialogosessies

Deze sessies zijn bedoeld voor belangrijke spelers binnen je organisaties, zoals bestuur en management. Met hen reflecteren we op het traject en verkennen we hoe het project verankerd kan worden binnen jouw organisatie.

Leven = Meedoen festival

We eindigen het Lab 2030 traject met een **Leven = Meedoen** Festival. Op verschillende plekken werken organisaties en mensen samen om meedoen mogelijk te maken voor iedereen, ongeacht beperking. Op het [Leven = Meedoen platform](#) lees je hun verhalen. Als je meedoet aan het Lab 2030, ga je zulke verhalen creëren. Het Lab 2030, teams en gecreëerde verhalen krijgen een grote plek tijdens het Leven = Meedoen Festival.

Inspiratie uit het vorige Lab 2030

Een van de twee prijswinnaars
Amarant

In januari vond het Festival Lab 2030 plaats over 'Weg met traditionele dagbesteding'. De bijeenkomst was de afsluiting van het Lab 2030 waarin twintig teams aan de slag zijn gegaan met het vernieuwen van dagbesteding. Zij deelden hun bevindingen en het programma bood inspiratie voor anderen om ook aan de slag te gaan met vernieuwing.

Deze informatie staat op onze [inspiratiepagina](#). Hier vind je onder andere:

- een terugblik op het Festival Lab 2030 #4 'Weg met traditionele dagbesteding'
- de teams die de aanmoedigingsprijs wonnen
- meer inspiratie over 'Weg met traditionele dagbesteding' die je helpt om de stap te zetten naar vernieuwende activiteiten en werk voor mensen met een verstandelijke beperking
- een korte inhoudelijke terugblik op enkele sessies van het festival.

Wat vonden oud-deelnemers?

"Onze deelname aan Lab 2030 heeft ons veel inzichten gegeven. We kennen nu de visie van de VGN voor 2030 en weten nu ook waarom het zo belangrijk is dat we anders gaan kijken en handelen. Elke persoon met een beperking moet mee mogen doen binnen de samenleving.

We hebben geleerd wat community building is en we zijn hier zelf mee aan de slag gegaan. We zien ook echt de meerwaarde voor onze ernstig meervoudig beperkte cliënten doelgroep van mooie samenwerkingen binnen de buurt.

Bij het Lab leer je hoe in kleine stappen je doelen kunt bereiken en je leert van de andere organisaties. Wij zijn buiten onze kaders gaan denken en hebben met succes de cliënten weten te koppelen aan o.a. de basisschool in de buurt. Het is mooi om te zien hoe onze cliënten genieten van het mogen meeleven en ook het krijgen van een stukje erkenning voor wie ze zijn en hun beperking. De meerwaarde die alle partijen zien door samen te werken is prachtig en geeft energie aan alle betrokkenen.

Echt een aanrader om mee te doen!"

*Mieke van de Bilt
Persoonlijk begeleider bij Amarant*

"Lab2030 gaf ons de ondersteuning en houvast om te experimenteren en dingen uit te proberen, het helpt om echt contact met de omgeving te maken en leert ons dat de omgeving daar voor open staat en dat onze cliënten ergens trots op kunnen zijn en er bij mogen horen. De tools die worden aangereikt, hebben er aan bij gedragen om op een andere manier naar dagbesteding te kijken en de mogelijkheden in de omgeving te benutten."

*Frank Buster
Teamleider bij Cello*

Voor wie is het en wat verwachten we?

Voor wie

Medewerkers uit een organisatie vormen een team. Dit is een team met vertegenwoordigers met verschillende functies, taken en commitment:

Functie	Taak	Commitment
Twee begeleiders van dezelfde locatie	Kernteam op labdagen	100% aanwezig op labdagen/ in coachingsessies
Twee projectmedewerkers, stafmedewerkers en/of behandelaren	Kernteam op labdagen	100% aanwezig op labdagen/ in coachingsessies
Verwanten (als verlengstuk van mensen met een intensieve zorgvraag)	Onderdeel van het kernteam	Niet verplicht op labdagen, wel welkom en gewenst
Communicatieprofessional	Ondersteuning kernteam in communicatie intern/extern	Ondersteuning de communicatie van het project, aanwezig op 1 labdag

Amarant prijswinnaar in actie

Doe mee
en
maak het
verschil!

Welke eisen stellen we aan deelname?

Het VGN-bureau besteed met liefde veel tijd en energie aan Lab 2030. Daarom verwachten ook het een en ander terug van jullie.

We hebben we enkele maar harde voorwaarden opgesteld:

- Energie om het verschil te maken voor en met de mensen die jullie ondersteunen
- Het clientperspectief nauw betrekken in het team (voor deze doelgroep ingebracht door verwanten)
- Een sterke verbinding met de interne organisatie (verbinding met andere programma's, projecten en bewegingen rond het thema)
- Zichtbare steun vanuit het management/bestuur
- Geen budget nodig

Het eigenaarschap ligt dus bij jou en je team. Tijdens de **intake** mogen jullie **ons overtuigen** hoe jullie deze voorwaarden (op eigen wijze) organiseren en garanderen om je plekje in het experimenteertraject te verzilveren!

Wat mag je van ons verwachten?

- Een geheel verzorgd traject vol inspiratie en kansen om de dagbestedingsactiviteiten naar het volgende level te brengen voor de mensen die jullie ondersteuning
- Persoonlijke aandacht en hulp van een coach gedurende het hele traject
- Enthousiasme, toewijding en een vleugje humor van het ondersteuningsteam en andere betrokkenen binnen en buiten sector :)

Contact

Lab 2030 projectleider
Sjors de Ruiter
sderuiter@vgn.nl

Projectleider

Sjors de Ruiter, VGN

Vormgeving

Mariël Lam

Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland

Oudlaan 4

Postbus 413

3500 AK Utrecht

T 030-273 93 00

E: sderuiter@vgn.nl

www.vgn.nl

Mei 2024